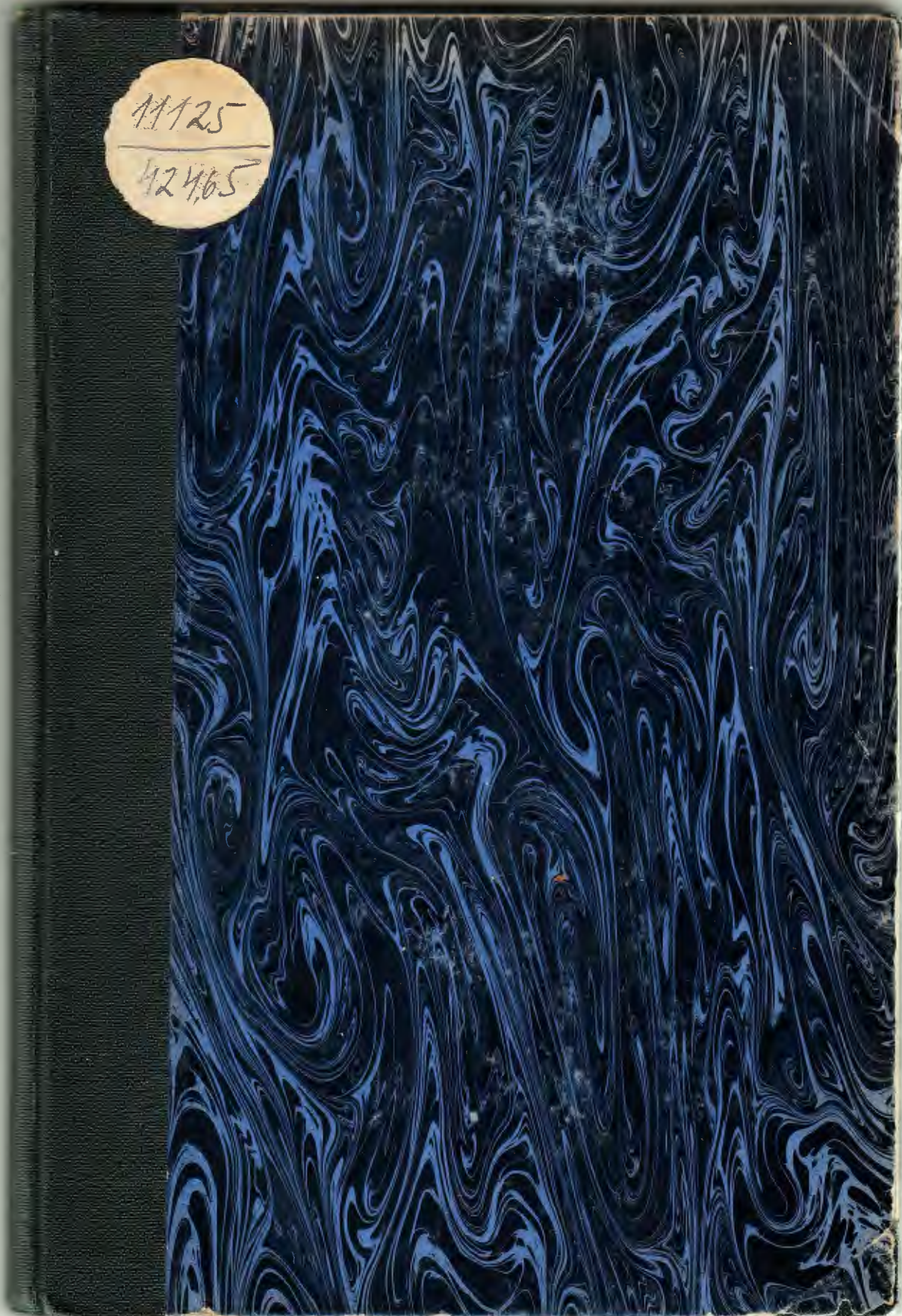

44125

42465

~~2429~~
~~1943~~

X 5/15

№ 19

Военна библиотека

№ 19

ГЕОРГИЕВЪ ТОДОРЪ
Полковникъ отъ Генералния Щабъ

574
204

БОЯТЪ ПРИ в. ДУБЪ

ОТЪ 14 ДО 25 СЕПТЕМВРИЙ 1918 ГОДИНА

~~1175~~

11125

О.В.А. С. С. КОСОВИЦА
БЪЛГАРСКА
42465
ОСЕНЬ 1918

I. Встъпление.

Следъ разбиването на сръбскитѣ и англо френскитѣ войски въ края на 1915 год. и следъ заemanето на цѣла Македония отъ нашитѣ войски, на образувалия се тамъ отъ насъ юженъ фронтъ имаше две главни операционни направления, по които противника можеше да настѣпи отъ Солунъ съ огледъ бързо да достигне решителни резултати. Едното отъ тѣзи направления беше Солунъ, Струмица, Пехчево, Горна Джумая, Дупница, София, а другото Солунъ, Битоля, Прилепъ, Велесъ, Кюстендилъ, София. Отъ тѣзи две направления по удобно беше първото, защото бѣ по кратко и по достъпно и защото даваше възможность съ по-малко усилия да се отрѣже и земе цѣла Македония и откритъ пѣтищата къмъ Сърбия. Поради това по това направление, въ продължение на цѣли две години противника насочи главнитѣ свои усилия, за да пробие нашия юженъ фронтъ. Направенъ бѣ опитъ да бжде пробитъ този фронтъ и по второто направление, при Битоля, следъ злополучното наше настѣпление къмъ Островското езеро. Всички тѣзи опити обаче излѣзоха безрезультатни.

Въ срѣдата на 1918 год., следъ като противника се убеди въ невъзможността да пробие нашия фронтъ по казанитѣ две операционни направления, той решава презъ есенята на 1918 год. да произведе единъ новъ ударъ вънъ отъ тѣхъ, гдето ний най-малко ще го очакваме, а именно по посоката Добро поле — Градско и отъ тамъ презъ Щипъ за София. За това той възприема следния планъ: Съ наличнитѣ французки и сръбски части, снабдени съ много численна артилерия, да атакува и пробие нашия фронтъ при Добро-поле и ни ангажира въ една трудна борба въ планината; следъ това, когато нашитѣ резерви бждатъ привлечени тукъ за заздравяване пробития фронтъ, съ наличнитѣ английски и прѣсни гръцки части, също снабдени съ много численна артилерия, да атакува и пробие нашия фронтъ въ долината на Вардара следъ което да настѣпи на северъ и северо-западъ и се яви въ флангъ и тилъ на нашитѣ части, западно отъ Вардара и ги застави да сложатъ орѣжие.

Този планъ макаръ да не се изпълни точно така, както бѣ замисленъ, даде, както вече знаемъ, решителни резултати.

Въ изпълнение на този именно планъ въ срѣдата на м. септемврий 1918 год., три дни следъ пробива при Доброполе, когато вниманието на нашето Висше Командуване бѣ всецѣло погълнато отъ събитията атамъ, противника такува, съ най-голѣмо ожесточение позициитѣ на 9-а пехотна Плѣвенска дивизия въ долината на Вардара при Дубъ и Дойранъ. Насоченитѣ тукъ англо-грѣцки части, следъ постигнатитѣ успѣхи при Добро поле, се считаха морално задължени да употребятъ крайни усилия, за да пробиятъ Дойранския фронтъ. Поради това тукъ при върха Дубъ и градъ Дойранъ отъ 14 до 20 септемврий 1918 г. се разиграха едни отъ най-кървавитѣ и най-упорититѣ боеве на южния фронтъ, известни подъ името „Дойрански боеве“, които покриха съ слава доблестнитѣ юнаци отъ 9-а пех. Плѣвенска дивизия и отчасти спасиха престижа на българското оръжие.

Предметъ на настоящия трудъ ще бжде описанието *боя при върха Дубъ* отъ 14 до 20 септември 1918 година.

Понеже този бой се изнесе отъ частитѣ на 3-а бригада отъ 9-а пех. Плѣвенска дивизия, то ние ще разгледаме подробно действията на тази бригада.

II. Задача на 3/9-а бригада и планъ на действие.

9-а пех. Плѣвенска дивизия бѣ пренесена на Дойранския фронтъ още презъ м. май 1916 год. Къмъ това време участъка между Вардара и Дойранското езеро се заемаше отъ германцитѣ. Смѣняването на последнитѣ съ частитѣ отъ 9-а дивизия стана постепенно. Най-напредъ бѣ заетъ лѣвия участъкъ отъ 2-а пехотна бригада; после бѣ заетъ срѣдния участъкъ — отъ 3-а пехотна бригада и най-после дѣсния участъкъ — отъ 1-а пехотна бригада.

По такъвъ начинъ презъ есента 1916 год. 9-а пехотна дивизия заемаше цѣлата Дойранска позиция отъ р. Вардаръ до Дойранското езеро, като имаше и тритѣ си бригади въ първа линия. Въ това положение тя остана и води редъ ожесточени боеве до лѣтото на 1918 год.

Презъ м. юлий с. г. предъ видъ преумората на частитѣ и очакващата се голѣма офанзива отъ страна на противника съ цѣлъ да се даде възможностъ на частитѣ по редъ да починатъ и образуватъ единъ по значителенъ резервъ на дивизията, разпореди се дѣсния участъкъ отъ р. Вардаръ до в. Варовита,*) да се заеме отъ Планинската дивизия а 1-а

*) Скица № 1

бригада отъ 9-а дивизия да се оттегли на почивка, въ поддръжка на дивизията и армията. По после тази бригада зае мѣстото на 2-а бригада, която отъ своя страна се оттегли на почивка.

По такъвъ начинъ въ началото на септември 1918 г. позицията на 9-а дивизия се заемаше отъ две бригади; дѣсния участъкъ — отъ 3-а бригада, а лѣвия участъкъ — отъ 1-а пехотна бригада. 2-а п. бригада бѣ отеглена на почивка около с. Гиокчели, като имаше единия полкъ въ поддръжка на дивизията, а другия — въ поддръжка на армията.

Трета пехотна бригада въ съставъ: 33 и 57 пех. полкове, 19 артилер. полкъ, нѣколко планински и тежки батареи и други спомагателни войски, съгласно заповѣдта на 9-а пех. Плѣвенска дивизия № 49¹⁾ отъ 15 августъ 1918 г., имаше за задача да отбранява най-упорно участъка на позицията отъ в. Малка Варовита²⁾ (включително) до дола, който минава источно отъ пунктотѣ Свищовъ, Съединението и Бастионъ Нейковъ до в. Злокобна (изключително).

За изпълнение на тази задача бѣ възприетъ следния планъ: 1. Да се укрепи най-солидно позицията на бригадата по фронта и въ дълбочина, като се обърне особено внимание на по важнитѣ пунктове. 2. Да се разположатъ частитѣ на позицията така, че на най-важнитѣ пунктове, срещу които противника вѣроятно ще насочи най-голѣми усилия, да бжде посрещнатъ той съ най-силенъ огънь и най-много войски. 3. Отбраната да се води не само съ огънь, но и активно, съ контръ-атаки.

Този планъ бѣ наследенъ отъ частитѣ, които заемаха порано позицията и напълно отговаряше на обстановката.

Подробноститѣ по неговото изпълнение се виждатъ отъ изложеното по нататъкъ въ отдѣлитѣ: позиции на бригадата, организация на отбраната на позицията и хода на боя.

За да се видятъ по-добре условията, при които се намираще бригадата въ надвечерието на боя, ще направимъ най-напредъ едно кратко описание на мѣсността, а следъ това ще разгледаме позициитѣ на бригадата и начина на тѣхното укрепяване, начина по който бѣ организирана отбраната на позицията, сведенията за противника, духа на войскитѣ и най-после ще изложимъ подробно хода на боя отъ 14-й до 20-й септемврий 1918 г.

¹⁾ Приложение № 1.

²⁾ Скица № 2.

пжтя Свищовъ, с. Чернище — мостоветъ Кайзеръ Вилхелмъ и Царъ Фердинандъ и по-нататъкъ пжтя Дойранъ — Дедели за разваленитъ ханища — Дедели.

За праздни кола: за 57 п. полкъ — пжтя Палиорка — Волованъ, Фурка. Казълъ Дуванъ — Дедели; за 33 п. полкъ — сжщия определенъ за пълни кола.

§ 8. Азъ съ щаба на бригадата ще се намирамъ на в. Голѣмия Дубъ.

Командиръ на бригадата, отъ Генералния Щабъ
(п.) Полковникъ *Рачевъ*

Началникъ на Щаба, Отъ Генералния Щабъ
(п.) Подполковникъ *Георгиевъ*

Израща се до Щаба на дивизията, К-ра на 1/9, 2/9 и 2-а Планинска пех. бригада, Командиритъ на 33 и 57 пех. полкове и К-ра на 19-й артилерийски полкъ.

Съдържание

	Стр
I. Встѣпление	3
II. Задача на 3/9 пех. бригада. Планъ на действие	4
III. Кратко описание на мѣстността	6
1. Повърхность	6
2. Рѣки	6
3. Пжтища	7
4. Климатъ	7
5. Населени пунктове	8
6. Заключение	8
IV. Позиция на бригадата	8
1. Първа главна позиция	8
а) Главна отбранителна линия	9
б) Предна отбранителна линия	10
в) Отбранителни застави	10
2. Втора главна позиция	10
3. Междинна позиция	11
4. Заключение	12
V. Организация на отбраната на позицията	12
1. Организация на пехотната отбрана	12
2. Организация на артилерийската отбрана	16
3. Организация на въздушната отбрана	20
4. Организация на противогазовата отбрана	20
5. Организация на свързкитъ	21
6. Начинъ на действие	22
7. Заключение	25
VI. Духъ на войскитъ	26
VII. Сведения за противника	27
VIII. Кратки сведения за позицията на 1-а пехотна бригада	30
IX. Ходъ на боя	31
1. Действия отъ 14 до 17 септемврий	31

2. Бой на 18-й септемврий	36
3. Бой на 19-й септемврий	50
4. Отстъпление	58
X. Критически разборъ	59
XI. Поуки отъ боя	72
XII. Заключение	89

02 - едв. т. н.
12
13